

2025/2630

19.12.2025

KOMISJONI OTSUS (EL) 2025/2630,

16. detsember 2025,

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2012/21/EL

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 106 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „alusleping“) artikli 14 kohaselt ja ilma et see piiraks aluslepingu artiklite 93, 106 ja 107 kohaldamist, peab liit kasutama oma volitusi nii, et oleks tagatud üldist majandushuvi pakkuvate teenuste toimimine selliste põhimõtete ja tingimuste alusel, mis võimaldavad neil oma eesmärgi täita.
- (2) Et teatavad üldist majandushuvi pakkuvad teenused saaksid toimida tingimustes, mis võimaldaksid neil oma eesmärgi täita, võib osutada vajalikuks riigi rahaline toetus mõningate või kõigi avaliku teenindamise kohustustest tulenevate spetsiifiliste kulude katmiseks. Kooskõlas aluslepingu artikliga 345 ei ole oluline, kas selliseid üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavad riiklikud või eraettevõtjad.
- (3) Selle kohta on aluslepingu artikli 106 lõikes 2 sätestatud, et ettevõtjad, kellele on tehtud ülesandeks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine või kes on fiskaalmonopolid, alluvad aluslepingu eeskirjadele, eelkõige konkurentsieeskirjadele, niivõrd kui nende eeskirjade kohaldamine ei takista juriidiliselt või faktiliselt nendele määratud ülesannete täitmist. Siiski ei tohiks see mõjutada kaubanduse arengut määral, mis oleks vastuolus liidu huvidega.
- (4) Euroopa Kohus leidis kohtuotsuses Altmark, ⁽¹⁾ et avalike teenuste osutamiseks antavat hüvitist ei loeta riigiabiks aluslepingu artikli 107 tähenduses, kui korraga on täidetud neli kriteeriumi. Esiteks peab abi saavale ettevõtjale olema tegelikult tehtud ülesandeks avaliku teenindamise kohustuse täitmine ja see kohustus peab olema täpselt määratletud. Teiseks peavad tingimused, mille alusel kompensatsiooni või hüvitist arvutatakse, olema enne objektiivselt ja läbipaistvalt kindlaks määratud. Kolmandaks ei tohi kompensatsioon või hüvitis ületada summat, mis on vajalik avaliku teenindamise kohustuse täitmisest tulenevate kulude täielikuks või osaliseks katmiseks, võttes arvesse nii sellest saadavat tulu kui ka selle kohustuse täitmisega seotud mõistlikku kasumit. Neljandaks, kui avaliku teenindamise kohustuse eest vastutavat ettevõtjat ei valita riigihankemenetluses, tuleb vajalik kompensatsiooni või hüvitise määr kindlaks määrata selliste kulude analüüsi alusel, mida keskmise suurusega, hästi korraldatud juhtimise ja vajalike avaliku teenuse osutamise nõuete täitmiseks sobivate vahenditega varustatud ettevõtja oleks selle kohustuse täitmiseks kandnud, võttes arvesse sellest saadavat tulu ja selle kohustuse täitmisega seotud mõistlikku kasumit.
- (5) Kui need neli kriteeriumi ei ole täidetud ja aluslepingu artikli 107 lõike 1 kohaldatavuse tingimused on täidetud, kujutab avalike teenuste eest makstav hüvitis enesest riigiabi ja on hõlmatud aluslepingu artiklitega 93, 106, 107 ja 108.
- (6) Lisaks käesolevale otsusele on riigiabi eeskirjade kohaldamisel üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise seisukohast olulised veel kolm instrumenti:
 - a) komisjoni teatis Euroopa Liidu riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise suhtes, ⁽²⁾ milles selgitatakse aluslepingu artikli 107 ja kohtuotsuse Altmark kriteeriumide kohaldamist selliste hüvitiste suhtes;

⁽¹⁾ Kohtuasi C-280/00: Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg vs. Nahverkehrsgesellschaft Altmark (ECLI:EU:C:2003:415).

⁽²⁾ Komisjoni teatis Euroopa riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise suhtes (ELT C 8, 11.1.2012, lk 4).

- b) komisjoni määrus (EL) 2023/2832 aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamiseks antava vähese tähtsusega riigiabi suhtes, ⁽³⁾ millega on kehtestatud teatavad tingimused – sealhulgas hüvitise suurus –, mille alusel on võimalik järeldada, et hüvitis ei vasta kõigile artikli 107 lõike 1 tingimustele;
- c) avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi raamistik, ⁽⁴⁾ milles on kindlaks määratud see, kuidas komisjon analüüsib juhtumeid, mis ei ole käesoleva otsusega hõlmatud ja millest tuleb seetõttu komisjonile teatada.
- (7) Komisjoni otsuses 2012/21/EL ⁽⁵⁾ on täpsustatud aluslepingu artikli 106 lõike 2 kohase erandi tähendust ja ulatust ning kehtestatud reeglid, mis peavad vajaduse korral võimaldama kõnealuses sättes esitatud kriteeriumite täitmist tulemuslikult jälgida. Võttes arvesse otsuse 2012/21/EL rakendamisel saadud kogemusi, majandustingimuste muutusi, eriti mis puudutab eluasemekriisi, ja suundumusi turul, tuleb nimetatud otsusega ette nähtud normid läbi vaadata.
- (8) Seega tuleks otsus 2012/21/EL kehtetuks tunnistada ja asendada käesoleva otsusega, millega nähakse ette tingimused, mille puhul üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamiseks antava hüvitise vormis riigiabi on vabastatud aluslepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud eelneva teatamise nõudest, kui abi saab pidada aluslepingu artikli 106 lõikega 2 kokkusobivaks.
- (9) Üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamiseks antava hüvitise vormis riigiabi võib pidada siseturuga kokkusobivaks ainult juhul, kui seda antakse üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamiseks aluslepingu artikli 106 lõike 2 tähenduses. Kohtupraktika ⁽⁶⁾ põhjal on selge, et kuna puuduvad kõnealust küsimust reguleerivad valdkondlikud liidu normid, on liikmesriikidel ulatuslik kaalutlusruum selle määratlemisel, millised teenused võiks liigitada üldist majandushuvi pakkuvateks teenusteks. Seega on komisjoni ülesanne tagada, et üldist majandushuvi pakkuva teenuse määratlemisel ei tehtaks ilmseid vigu.
- (10) Juhul kui täidetud on teatavad tingimused, ei mõjuta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise ülesande saanud ettevõtjatele antavad piiratud toetussummad kaubanduse ja konkurentsi arengut määral, mis oleks vastuolus Euroopa Liidu huvidega. Käesolevas otsuses tuleks abisaaja kindlaksmääramisel kohaldada mõistet „üks ettevõtja“, nagu see on määratletud komisjoni määruse (EL) 2023/2832 ⁽⁷⁾ artikli 2 lõikes 2. Seepärast ei tuleks juhul, kui teatavad tingimused on täidetud, nõuda riigiabist eraldi teatamist hüvitiste puhul, mis on kindlaksmääratud aastases summast väiksemad. Lisaks sellele on asjakohane tõsta hüvitise sellist üldist piirmäära, et võtta arvesse otsuse 2012/21/EL vastuvõtmisele järgneval ajal toimunud inflatsiooni.
- (11) Ühele ettevõtjale võib anda mitme üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ja ettevõtja võib saada hüvitist üldise hüvitise piirmäära ulatuses iga talle antud üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise eest. Sama kehtib juhul, kui ettevõtja saab ülesande osutada kas koos teiste ettevõtjatega või eraldi üldist majandushuvi pakkuvat teenust mitmelt liikmesriigilt. Seega peaks ülesande saanud ettevõtjal olema võimalus saada hüvitist üldise hüvitise piirmäära ulatuses igalt talle ülesande andnud liikmesriigilt, kus teenust osutatakse.

⁽³⁾ Komisjoni 13. detsembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2832 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2832, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj>).

⁽⁴⁾ Komisjoni teatis „Euroopa Liidu raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena“ (ELT C 8, 11.1.2012, lk 15).

⁽⁵⁾ Komisjoni 20. detsembri 2011. aasta otsus 2012/21/EL Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes (ELT L 7, 11.1.2012, lk 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2012/21/oj>).

⁽⁶⁾ Kohtuasi C-280/00: Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg vs. Nahverkehrsgesellschaft Altmark (ECLI:EU:C:2003:415).

⁽⁷⁾ Komisjoni 13. detsembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2832 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2832, 15.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj>).

- (12) Haiglatel ja sotsiaalteenuste eest vastutavatel ettevõtjatel (sealhulgas juhul kui need on asutatud mittetulundusüksustena⁽⁸⁾), kellele on tehtud ülesandeks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine, on eripärad, millega tuleb arvestada. Eriti tuleks arvesse võtta asjaolu, et praegustes majandustingimustes võib sotsiaalteenuste jaoks vajalik abisumma ületada käesoleva otsusega kehtestatud üldist hüvitise piirmäära, et hüvitada avalike teenuste kulusid; samal ajal ei pruugi suurem hüvitis sotsiaalteenustele tingida suuremat konkurentsimoontuste ohtu. Seega peaks käesoleva otsusega ette nähtud vabastus teavitamiskohustusest kehtima ka sotsiaalteenuseid osutavatele ettevõtjatele, isegi kui nende saadav hüvitis ületab üldist hüvitise piirmäära. Vabastus teavitamiskohustusest peaks kehtima ka haiglate puhul, kes pakuvad arstiabi ja võivad sealhulgas pakkuda hädaabiteenuseid ning nende põhitugevusega seotud tugiteenuseid, eelkõige meditsiiniuuringute valdkonnas. Teavitamiskohustusest vabastuse saamiseks peaksid sotsiaalteenused olema selgelt määratletud ja rahuldama sotsiaalseid vajadusi arstiabi, pikaajalise hoolduse, lapsehoiu, tööturule juurdepääsu võimaldamise ja tööturule tagasitoomise ning ebasoodsas olukorras olevate elanikkonnarühmade eest hoolitsemise ja nende sotsiaalse kaasamise valdkonnas. See hõlmab teenuseid, mis aitavad puuetega inimestel iseseisvalt elada ja olla osa kogukonnast, näiteks isiklikud abistajad, iseseisva elu keskused, abitehnoloogia ning teenused, puudega toimetulekul abistamise teenused ja rehabilitatsiooniteenused.
- (13) Samadel põhjustel võib olla teavitamiskohustusest vabastatud hüvitis selliste üldist majandushuvi pakkuvate sotsiaaleluruumiteenuste eest, mida osutatakse ebasoodsas olukorras olevatele leibkondadele või sotsiaalselt vähemsoodsas olukorras elanikerühmadele, sealhulgas kodututele, kelle piiratud maksevõime ei luba neil hankida eluaseme turutingimustel, isegi juhul kui selline hüvitis ületab üldist hüvitise piirmäära. Hüvitis üldist majandushuvi pakkuvate taskukohaste eluasemeteenuste eest peaks võimaldama katta investeerimiskulu uuteks ehitisteks, sealhulgas mis puudutab maa omandamist, olemasolevate ehitiste või korterite omandamist nende ümberehitamiseks või renoveerimiseks, olemasolevate korterite või ehitiste (või nende eraldi hoonekomponentide⁽⁹⁾) ümberehitamist või renoveerimist, kulusid vastavuse tagamiseks eakaid või puuetega inimesi puudutatavatele juurdepääsetavusnõuetele, vastavuse tagamist keskkonnastandarditele ja kohandamist kliimakerksuse, sealhulgas veemajanduse kerksuse eesmärgil, samuti tegevuskulusid, kui see on teenuse osutamiseks vajalik.
- (14) Otsuse 2012/21/EL vastuvõtmisele järgneval ajal on eluasemete taskukohasusest saanud paljudes liikmesriikides tõsine probleem, millega seisavad silmitsi mitte pelgalt ebasoodsas olukorras olevad leibkonnad või sotsiaalselt vähemsoodsas olukorras olevad elanikerühmad, vaid ka keskmise sissetulekuga elanikerühmad, nii et üha rohkem on inimesi, kellel on raske leida taskukohase hinnaga kvaliteetset eluaseme. Eriti teravad võivad eluasemeprobleemid olla teatavates piirkondades, näiteks turistide seas populaarsetes ja suurtes linnades, kiiresti kasvavates linna- ja majandustsoonides ning kõrvalistes, eraldatud ja äärealadel. Seega tuleb kohalikele eluasemeturgudele avalduva surve vähendamiseks võtta meetmeid, et suurendada taskukohase hinnaga eluasemete kättesaadavust kas üürieluruumide või koduomandi näol. Selleks et soodustada taskukohaste eluasemetega tegelevaid algatusi avalikus sektoris, tuleks üldist majandushuvi pakkuvatele taskukohase eluaseme teenustele kehtestada eritingimused, et vabastada need aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest.
- (15) Ehkki üldist majandushuvi pakkuvaid sotsiaaleluruumiteenuseid saavad kasutada ebasoodsas olukorras olevad leibkonnad või sotsiaalselt vähemsoodsas olukorras olevad elanikerühmad, sealhulgas kodutud, siis selleks et vältida vaesuse koondumist teatud punktidesse, võib selliste üldist majandushuvi pakkuvate teenustega olla hõlmatud ka piiratud määr leibkondi, kes ei ole ebasoodsas olukorras.

⁽⁸⁾ Määruses (EL) 2023/2832 (Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta) esitatud mittetulundusüksuse määratlust kohaldatakse ka käesoleva otsuse rakendamisel.

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. aprilli 2024. aasta direktiivi (EL) 2024/1275 (hoonete energiatõhususe kohta) (ELT L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>) artikli 2 punkti 17 kohaselt on hoone komponent hoone tehnosüsteem või hoone välispiirde element. Nimetatud direktiivi artikli 2 punkti 6 kohaselt tähistab mõiste „hoone tehnosüsteem“ tehnilisi seadmeid, mida kasutatakse hoone või hoone osa kütmiseks, jahutamiseks, ventileerimiseks, tarbevee soojendamiseks, sisseehitatud valgustuse jaoks, automatiseerimiseks ja juhtimiseks ning kohapeal taastuvenergia tootmiseks ja energia salvestamiseks, või selliste süsteemide kogumit, sealhulgas taastuvatest energiaallikatest pärit energiat kasutavaid süsteeme. Nimetatud direktiivi artikli 2 punkti 15 kohaselt on hoone välispiire hoone sisemust väliskeskkonnast eraldavad hoone integreeritud elemendid.

- (16) Kui liikmesriikidel on vaja pakkuda eluasemeid peamiselt leibkondadele, kes ei ole ebasoodsas olukorras, võivad nad sisse seada üldist majandushuvi pakkuvad taskukohase eluaseme teenused, millest saavad peamiselt kasu leibkonnad, kellele taskukohase hinnaga eluase jääb asjaomastel turgudel valitsevate tingimuste tõttu kättesaamatuks, kuid kes ei ole ebasoodsas olukorras. Siiski võib üldist majandushuvi pakkuvate taskukohase eluaseme teenustega olla hõlmatud teatud hulk ebasoodsas olukorras olevaid leibkondi. Üldist majandushuvi pakkuvate taskukohase eluaseme teenuste saajate kindlaksmääramisel tuleks ennekoike arvesse võtta leibkonna sissetulekut ja leibkonna koosseisu, millele võivad vajaduse korral lisanduda muud tegurid. Näiteks võib vajadus taskukohaste eluasemete järele olla väiksem, kui leibkonna liige on elamukinnisvara omanik või kaasomanik. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalus eelistada taskukohaste eluasemete jagamisel isikuid, kelle jaoks eluasemeturg on problemaatiline, sealhulgas näiteks isikuid, kes täidavad mõnd ühiskonna jaoks olulist ülesannet, puuetega inimesi, eakaid, üliõpilasi või üksikvanemaid.
- (17) Lisaks sellele peaks liikmesriikidel olema võimalus toetada kaasavaid asumeid, kasutades selliseid majutusmudeleid nagu näiteks algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“⁽¹⁰⁾ raames, mille puhul subsideeritud eluasemete kättesaadavaks tegemisel lähtutakse prioriteetide seadmisel sotsiaalse mitmekesisuse eesmärkidest, ja mudeleid, mille puhul on kõrvuti subsideeritud eluasemed (sotsiaaleluruumid või taskukohased eluasemed) ja turutingimustel hangitud eluasemed, samuti arvestades puuetega inimestega, muutes elamukeskkonna ja asumid neile juurdepääsetavaks.
- (18) Tulemuslikuks võitluseks eluasemekriisiga võib üldist majandushuvi pakkuvate taskukohase eluruumi teenuste kulude hüvitamiseks sageli vaja minna sellises summas abi, mis ületab käesoleva otsusega kehtestatud üldist hüvitise piirmäära. Euroopa Komisjoni hinnangul⁽¹¹⁾ on pakkumise ja nõudluse vahelise lõhe ületamiseks Euroopas järgmise kümne aasta jooksul lisaks praegu ehitatavale 1,6 miljonile eluasemele vaja veel ligikaudu 650 000 eluaset aastas. Nende täiendavate eluasemete ehitamine läheks maksma umbes 153 miljardit eurot aastas. Märkimisväärsed investeeringud taskukohastesse eluasemetesse ei põhjusta ilmtingimata märkimisväärsed moonutuste riske. Järelikult peaks hüvitise selliste üldist majandushuvi pakkuvate taskukohase eluaseme teenuste osutamise eest, mida osutatakse leibkondadele, kellel puudub võimalus leida taskukohane eluase, olema teavitamiskohustusest vabastatud isegi juhul, kui see ületab üldist hüvitise piirmäära, tingimusel et konkurentsimoontuste piiramiseks on kehtestatud küllaldased kaitsemeetmed, mis on esitatud käesolevas otsuses ja selle lisas.
- (19) Hüvitis üldist majandushuvi pakkuvate taskukohaste eluasemeteenuste osutamise eest ei tohiks viia põhjendamatult sekkumiseni tavapärastesse turutingimustesse, mis võiks erainvesteeringud välja tõrjuda ja konkurentsi märkimisväärselt moonutada. Samal ajal tuleb kõige haavatavamatele leibkondadele ilmtingimata jätkuvalt tagada üldist majandushuvi pakkuvad taskukohased eluasemeteenused. Seega peaksid liikmesriigid üldist majandushuvi pakkuvate sotsiaaleluruumiteenuste ja taskukohase eluaseme teenuste kavandamisel täitma teatud hulka konkreetseid nõudeid.
- (20) Eluasemete taskukohasuse mõõtmiseks võivad liikmesriigid kasutada mitmesuguseid näitajaid, nagu üüri ja sissetuleku suhtarv,⁽¹²⁾ hüpoteeklaenumakse ja sissetuleku suhtarv,⁽¹³⁾ hinna ja sissetuleku suhtarv,⁽¹⁴⁾ liiga suurte eluasemekulude määr või oma elamise ostuks vajalike sissetulekuaastate arv⁽¹⁵⁾. Nende näitajate põhjal tehakse riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil kindlaks olukorrad, kus taskukohase eluaseme leidmine on võimatu, ja näitajate võrdlusaluste väärtused peaksid kehtestama liikmesriigid. Taskukohasuse määratlemisel tuleks arvestada energiakuludega. Liikmesriigid peaksid suutma tõestada, et taskukohaste eluasemete vajaduste määratlemise aluseks on nimetatud näitajad.

⁽¹⁰⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ – visioonist teostuseni“ (COM(2025)1026) ja ettepanek: nõukogu soovitus algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kohta (COM(2025)1027).

⁽¹¹⁾ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Euroopa taskukohaste eluasemete kava“ (COM(2025) 1025 final).

⁽¹²⁾ See osa leibkonna ühe kuu brutosissetulekust, mis kulub üüri maksmiseks.

⁽¹³⁾ See osa leibkonna ühe kuu brutosissetulekust, mida on keskmiselt vaja igakuiseks hüpoteeklaenumakseks.

⁽¹⁴⁾ Teatava konkreetse piirkonna eluaseme mediaanhindade ja leibkonna aastase mediaansissetuleku suhtarv.

⁽¹⁵⁾ Näitab seda, kui mitme aasta brutosissetulekut leibkond vajab keskmise eluaseme ostuks jooksva turuhinnaga.

- (21) Põhimõtteliselt tuleks üldist majandushuvi pakkuvate taskukohaste eluasemeteenuste hüvitamisel keskenduda investeerimiskulule uuteks ehitisteks, sealhulgas mis puudutab maa omandamist, olemasolevate ehitiste või korterite omandamist nende ümberehitamiseks või renoveerimiseks, olemasolevate korterite või ehitiste (või nende eraldi hoonekomponentide) ümberehitamiseks või renoveerimiseks, vastavuse tagamist eakaid või puuetega inimesi puudutavatele juurdepääsetavusnõuetele, vastavust keskkonnastandarditele ja kohandamist kliimakerksuse, sealhulgas veemajanduse kerksuse eesmärgil. Selline hüvitis võib katta ka tegevuskulusid, kui see on teenuse osutamiseks vajalik.
- (22) Selleks et vältida taskukohaste eluasemete väärkasutamist näiteks lisaeluasemena või lühiajaliseks üürileandmiseks, peaksid liikmesriigid tagama, et eluaset kasutatakse õigel eesmärgil.
- (23) Üldist majandushuvi pakkuvate taskukohase eluaseme teenuste hinnad peavad olema tasemel, mis tagab eluasemete kättesaadavuse, ent samas mitte selle eesmärgi saavutamiseks vajalikust madalamad, et vältida tarbetuid konkurentsimoonutusi. Selleks et kajastada leibkondade finantskoormust tervikuna, võivad liikmesriigid taskukohaste eluasemete hindade kindlaksmääramisel samuti arvesse võtta energiakulusid ja muid eluasemega seotud kulutusi.
- (24) Et tagada üldist majandushuvi pakkuvate sotsiaaleluruumiteenuste ja taskukohase eluaseme teenuste vastavus leibkondade vajadustele, peaksid liikmesriigid kehtestama selliste teenuste minimaalsed kvaliteedi-, keskkonna- ja juurdepääsetavuskriteeriumid. Selliste kriteeriumide hulgas on näiteks juurdepääsetavus puuetega inimeste ja eakate jaoks, kliimakerksus, minimaalne pind, küte ja jahutus, ventilatsioon, energiatõhusus, sanitaarruumid, veevarustus, ehitise struktuuri stabiilsus, selle ja ehitise lairibaühendusvalmidus. Lisaks sellele võivad liikmesriigid sotsiaaleluruumide ja taskukohaste eluasemete projektide asukohtade kindlaksmääramisel võtta arvesse, kas on olemas taskukohane transport (mis on muu hulgas kättesaadav ka puuetega isikutele) selliste oluliste sotsiaalmajanduslike teenuste juurde nagu tervishoiu-, haridus- ja finantsteenused.
- (25) Selleks et taskukohaste eluasemete turusegmendis säiliks konkurents, peaks üldist majandushuvi pakkuvate taskukohase eluaseme teenuste osutamine olema võrdsetel tingimustel avatud kõigile turuosalistele, kes on võimelised neid pakkuma.
- (26) Üldist majandushuvi pakkuvate teenuste raames subsideeritud hooned, kus asuvad sotsiaalkorterid või taskukohased eluasemed, peavad spekulatsioonide ärahoidmiseks jääma sotsiaaleluruumide ja taskukohaste eluasemete pakkumiseks ettenähtuks piisavalt pikaks ajaks või vähemalt 20 aastaks. Samal ajal ning erilistel ja igakülgset põhjendatud juhtudel, nagu ajutise majutuse pakkumine äärmuslike ilmastiku- ja kliimanähtuste või muude looduskatastroofide puhul või siis juhul kui tegu on vähest avalikku toetust saavate tegevusabi- või investeerimiskavadega, võivad olla õigustatud lühemaajalised kavad. Lisaks on sellest 20 aasta pikkuse miinimumkestuse nõudest vabastamine õigustatud üldist majandushuvi pakkuvate sotsiaaleluruumiteenuste ja taskukohase eluaseme teenuste selliste osutajate puhul, kelle tegevus piirdub sisuliselt asjaomase üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisega, kusjuures võimalik aastane äritulu ei ületa ülesande täitmise kestuse jooksul 5 % aastast kogutulust ja seda võib käsitada üldist majandushuvi pakkuva teenuse suhtes kõrvalist tähtsust omavana, ja kellel on juriidiline kohustus reinvesteerida kogu oma kasum selle teenuse osutamisse. Selle vabastuse eesmärk on anda neile üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutajatele võimalus sotsiaaleluruumide või taskukohaste eluasemete müügiks, et reinvesteerida vajaduse korral kohasematesse sotsiaaleluruumidesse või taskukohastesse eluasemetesse. Vabastust kohaldades peaksid liikmesriigid veenduma (näiteks tehes pistelist kontrolli), et äritulud on kõrvalise tähtsusega, eriti juhul kui kahtlustatakse kuritarvitamist.
- (27) Esmatähtis ravim on ravim, mille varude ebapiisavus põhjustab patsientidele tõsist kahju või tõsise kahju tekkimise ohtu. Teatavate esmatähtsate ravimite tarneahelas võib esineda riske ja nõrkusi, mis võivad ohtu seada selliste ravimite tarnimise liidu patsientide jaoks, eriti kriisiolukordades (näiteks pandeemia korral). Sellised riskid ja nõrkused võivad õigustada sihipäraselt riiklikku sekkumist, sealhulgas rahastust, eriti esmatähtsate ravimite, nende toimeainete ja muude kesksete koostisosade tootmisvõimsuse suurendamiseks. Kui liidu tasandil või ühe või mitme liikmesriigi tasandil tehakse haavatavuse hindamisega kindlaks konkreetse elutähtsa ravimi tarnekindlust puudutav turutõrge, peaks kõigil või mõnedel asjaomastel liikmesriikidel olema võimalus teha otsus anda konkreetset avaliku teenindamise kohustused üle firmadele, et parandada selliste elutähtsate ravimite tarnekindlust. Hüvitis esmatähtsate ravimite alase üldist majandushuvi pakkuva teenuse eest, mis jääb allapoole üldist hüvitise piirmäära, peaks seega olema aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest vabastatud.

- (28) Aluslepingu artikkel 93 on aluslepingu artikli 106 lõike 2 suhtes *lex specialis*. Artikliga 93 kehtestatakse avaliku teenuse hüvitamise suhtes kohaldatavad reeglid maismaatranspordi valdkonnas. Reisijateveo valdkonnas rakendatakse artiklit 93 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1370/2007, ⁽¹⁶⁾ millega on kehtestatud reeglid avaliku teenindamise kohustuste hüvitamise kohta avaliku reisijateveo valdkonnas. Iga liikmesriik otsustab ise, kas ta kohaldab määrust (EÜ) nr 1370/2007 reisijateveo suhtes sisevetel. Määrusega (EÜ) nr 1370/2007 vabastatakse aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest kõik maismaatranspordi valdkonna hüvitised, mis vastavad kõnealuse määruse tingimustele. Kaubaveo suhtes on komisjoni teatises „Suunised maismaajärgi mitmeliigilise transpordi sektoris antava riigiabi kohta“ (millega on kehtestatud tingimused, mille alusel riigiabi, mis kujutab enesest avalike teenuste hulka kuuluvate teatavate kohustuste täitmise kulude hüvitamist raudteekaubaveo sektoris, võidakse aluslepingu artikli 93 kohaselt tunnistada siseturuga kokkusobivaks) esitatud selle artikli tõlgendus. Vastavalt kohtuasjas Altmark tehtud otsusele ei saa ei artikli 106 lõike 2 ega ühegi muu aluslepingu sätte alusel kuulutada aluslepinguga kooskõlas olevaks maismaatranspordi sektoris antavat hüvitist, mis ei vasta aluslepingu artikli 93 sätetele. Seega ei tuleks käesolevat otsust kohaldada maismaatranspordi sektori suhtes.
- (29) Erinevalt maismaatranspordist kohaldatakse mere- ja õhutranspordi valdkonnas aluslepingu artikli 106 lõiget 2. Teatavad normid avaliku teenuse hüvitamise kohta õhu- ja meretranspordi sektoris on esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1008/2008 ⁽¹⁷⁾ ja nõukogu määruses (EMÜ) nr 3577/92 ⁽¹⁸⁾. Erinevalt määrusest (EÜ) nr 1370/2007 ei ole nimetatud määrustes osutatud võimalike riigibielementide kokkusobivusele ega nähtud ette vabastust aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest. Seepärast tuleks käesolevat otsust kohaldada avaliku teenuse eest makstavate hüvitiste suhtes õhu- ja meretranspordi valdkonnas tingimusel, et lisaks käesoleva otsuse tingimuste täitmisele on sellised hüvitised kooskõlas ka määruses (EÜ) nr 1008/2008 ja määruses (EMÜ) nr 3577/92 esitatud valdkondlike normidega, kui need on kohaldatavad.
- (30) Teatavatel erijuhtudel, kui avalike teenuste hüvitist makstakse õhu- või mereühenduse eest saartega ning lennujaamadele ja sadamatele, kui neid käsitatakse üldist majandushuvi pakkuvate teenustena aluslepingu artikli 106 lõike 2 tähenduses, on asjakohane kehtestada piirmäärad, mis põhinevad reisijate keskmisel arvul aastas. Lisaks, kui mereühendused saartega hõlmavad kaubavedu, on asjakohane kehtestada piirmäärad, mis põhinevad kaubaveo keskmisel mahul aastas, mis tuleb kindlaks määrata reisijate läbilaskevõime ja sõidukite mahutavuse tüüpilise suhtarvu põhjal. Nimetatud piirmäärad kajastavad sellise tegevuse majandusreaalsust ja selle olemust üldist majandushuvi pakkuvate teenustena. Samuti ei ole 2014. aasta lennundussuunistest ⁽¹⁹⁾ saadud kogemuste põhjal sageli kasumlikud isegi sellised lennujaamad, kes teenindavad aastas enam kui 200 000 reisijat. Selle majandusreaalsuse kajastamiseks tuleks tõsta otsusega 2012/21/EL kehtestatud reisijate piirmäär 200 000 reisijalt 500 000 reisijani. Arvestades sadamate, eriti saarte ja äärepoolseimate piirkondade sadamate rolli, tuleks nende praegust piirmäärat tõsta 300 000 reisijalt 400 000 reisijale. Kuna äärepoolseimate piirkondade sadamatel on tulenevalt nende ja liikmesriikide mandriosa vahelisest vahemaast ühenduvuse seisukohast keskne roll, peaksid need olema teavitamiskohustusest vabastatud, olenemata aastastest reisijate- või kaubaveo mahust.
- (31) See, mil määral konkreetne hüvitusmeede kaubandust ja konkurentsi mõjutab, ei sõltu üksnes iga-aastasest keskmisest hüvitissummast ja asjaomasest sektorist, vaid ka sellest, kui pikaks ajaks üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesanne antakse. Käesolevat otsust tuleks kohaldada üksnes nende ülesannete suhtes, mis antakse kuni kümneks aastaks, välja arvatud juhul, kui märkimisväärne investeeeringuvajadus (näiteks sotsiaalmajutuse või taskukohaste eluasemete valdkonnas, kus investeeeringute amortiseerimine kestab tavaliselt üle 20 aasta) õigustab pikemat perioodi.

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1370/2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70 (ELT L 315, 3.12.2007, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2007/1370/oj>).

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT L 293, 31.10.2008, lk 3, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1008/oj>).

⁽¹⁸⁾ Nõukogu 7. detsembri 1992. aasta määrus (EMÜ) nr 3577/92 teenuste osutamise vabaduse põhimõtte kohaldamise kohta merevedudel liikmesriikides (merekabotaaž) (EÜT L 364, 12.12.1992, lk 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1992/3577/oj>).

⁽¹⁹⁾ Komisjoni teatis — Suunised lennujaamadele ja -ettevõtjatele antava riigiabi kohta (ELT C 99, 4.4.2014, lk 3).

- (32) Aluslepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamiseks on vaja, et liikmesriik oleks teinud asjaomasele ettevõtjale konkreetselt ülesandeks üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise.
- (33) Et tagada aluslepingu artikli 106 lõikes 2 sätestatud kriteeriumide täitmine, tuleb täpsustada tingimusi ja nõudeid, mida tuleb üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesande andmisel täita. Hüvitise summat saab õigesti arvutada ja kontrollida vaid siis, kui ettevõtjatel lasuv avaliku teenindamise kohustus ning riigil lasuvad mis tahes kohustused on ühes või mitmes asjaomase liikmesriigi ametivõimude dokumendis selgesti kirjas. Dokumendi vorm võib liikmesriigiti erineda, kuid selles tuleks nimetada vähemalt asjaomased ettevõtjad, ülesandeks tehtava üldist majandushuvi pakkuva teenuse täpne laad ja kestus, ning kui see on asjakohane, avaliku teenindamise kohustusega hõlmatud territoorium, ainu- ja erioiguste andmine, ning kirjeldada hüvitusmehhanismi ja hüvitise määramise ning võimaliku ülemäärase hüvitise maksmise vältimise ja selle tagasinõudmise parameetreid.
- (34) Põhjendamatute konkurentsimoонutuste vältimiseks ei tohiks hüvitis olla suurem kui summa, mis on vajalik ettevõtja poolt avalike teenuste osutamisel kantud netokulude korvamiseks ja mis sisaldab mõistlikku kasumit.
- (35) Arvesse võetavaid netokulusid tuleks arvestada üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisel tekkivate kulude ja üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisel saadud tulu vahena või teise võimalusena vahena avalike teenuste osutamise kohustust täitva ettevõtja netokulude ning avalike teenuste osutamise kohustust mittetäitva sama ettevõtja netokulude või kasumi vahel. Eelkõige peaks olema võimalik võtta avalike teenuste osutamise kohustuse täitmisel tekkinud netokulude arvestamise aluseks saamata jäänud tulu, kui avalike teenuste osutamisega kaasneb tulude vähenemine (näiteks reguleeritud tariifide tõttu), aga kulud jäävad samaks. Põhjendamatute konkurentsimoонutuste vältimiseks tuleb hüvitise summa arvutamisel arvesse võtta kõik üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamises saadavad tulud, see tähendab kogu tulu, mida üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutaja ei oleks saanud ilma üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesannet saamata. Kui kõnealusele ettevõtjale on antud eri- või ainuõigused, mis seonduvad muu tegevusega kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse, mille jaoks abi antakse, ja kui nimetatud tegevusest tuleneb mõistlikku kasumi summat ületav kasum, või kui ettevõtjal on muid riigi antud eeliseid, tuleks selline kasum või sellised eelised arvestada tema tulu hulka sõltumata sellest, kuidas need aluslepingu artikli 107 kohaselt liigitatakse.
- (36) Selleks et kontrollida teenuste võimalikku ristsubsideerimist, siis juhul kui ettevõtja tegevus hõlmab nii ühe konkreetse või mitme üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamist kui ka muud tegevust, tuleks ettevõttesiseses raamatupidamises eraldi ära näidata iga üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisega seotud kulud ja laekumised ning muu tegevusega seotud kulud ja laekumised, samuti kulude ja tulude eraldamise parameetrid.
- (37) Hüvitise osa, mis ületab asjaomase ettevõtja poolt üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisel kantud netokulu, tuleks käsitada ühisturuga kokkusobimatu riigiabi, mis tuleb riigile koos intressidega tagasi maksta. Hüvitis, mis on antud üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamiseks, kuid mida asjaomane ettevõtja kasutab tegelikult selleks, et tegutseda muul kui ülesande andmise aktis kindlaks määratud eesmärgil, ei ole üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamiseks vajalik ja võib seega samuti kujutada enesest iseturuga kokkusobimatut riigiabi, mis tuleks koos intressidega riigile tagasi maksta.
- (38) Kasumit, mis ei ületa asjaomast intressimäära vahetustehingute intressimäära pluss 100 baaspunkti, ei tohiks lugeda põhjendatuks. Intressimäära vahetustehingute intressimäära käsitatakse selles kontekstis riskivaba investeeringu asjakohase tasuvuse määrana. 100 baaspunkti suurune preemia on mõeldud muu hulgas kompenseerima likviidsusriski, mis on seotud kapitali pakkumisega teenuse osutamiseks ülesande kestuse ajal.
- (39) Juhul kui teenuseosutaja ei võta märkimisväärt äririski, näiteks kuna tema poolt teenuse osutamisest tulenevalt kantud kulud hüvitatakse täielikult, ei tohiks kasumit, mis ületab intressimäära vahetustehingute intressimäära pluss 100 baaspunkti, lugeda põhjendatuks.
- (40) Kui kapitali tasuvuse määra kasutamine ei ole eriliste asjaolude tõttu asjakohane, peaks liikmesriikidel, kui nad määravad kindlaks, milline peaks olema mõistlik kasum, olema võimalik kasutada muid kasumi taseme näitajaid, nagu omakapitali keskmine tulusus, kasutatud kapitali tasuvus, varade tootlus või müügitulu.

- (41) Kui liikmesriigid määravad kindlaks, milline peaks olema mõistlik kasum, peaks neil olema võimalik kasutada stimuleerivaid kriteeriume, eelkõige seoses osutatavate teenuste kvaliteedi ja tootlikkuse tõhususe suurenemisega. Tõhususe suurenemine ei tohiks halvendada pakutava teenuse kvaliteeti. Näiteks peaks liikmesriikidel olema võimalik kehtestada ülesande andmise aktiga tootlikkuse tõhustamise eesmärgid, nii et hüvitise tase sõltub sellest, millisel määral eesmärgid on saavutatud. Ülesande andmise aktiga võidakse ette näha, et kui ettevõtja eesmäärke ei saavuta, tuleb hüvitist kõnealuses aktis esitatud arvutusmeetodit kohaldades vähendada, ent kui ettevõtja saavutab eesmärkidest rohkem, võib hüvitist ülesande andmise aktis esitatud arvutusmeetodit kohaldades suurendada. Tootlikkuse tõhususe suurendamisega seotud preemiad tuleks määrata tasemel, mis võimaldab neid ettevõtja ja liikmesriigi ja/või kasutajate vahel tasakaalustatult jagada.
- (42) Otsuse 2012/21/EL rakendamisel saadud kogemuste põhjal tuleks nõuet teha järelkontrolli ülemäärase hüvitamise üle kohandada, et vähendada liikmesriikide halduskoormust. Seega tuleks kontrollimise sagedust vähendada ja liikmesriigid peaksid olema selle tegemise nõudest vabastatud, kui hüvitis on usutava äriplaani põhjal eelnevalt kindlaks määratud. Pealegi kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutaja tegevus piirdub sisuliselt selle üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisega, kusjuures võimalik aastane äritulu ei ületa ülesande täitmise kestuse jooksul 5 % aastasest kogutulust ja seda võib käsitada üldist majandushuvi pakkuva teenuse suhtes kõrvalist tähtsust omavana, ja teenuseosutajal on juriidiline kohustus reinvesteerida kogu oma kasum sellesse üldist majandushuvi pakkuvasse teenusesse, on võimalike ülemäärase hüvitamisega seotud moonutuste risk piiratud. Sellisel juhul ei peaks samuti vaja olema järelkontrolli, et veenduda ülemäärase hüvitamise puudumises. Siiski peaksid liikmesriigid vabastust kohaldades veenduma (näiteks tehes pistelist kontrolli), et äritulud on kõrvalise tähtsusega, eriti juhul kui kahtlustatakse kuritarvitamist.
- (43) Halduskoormuse vähendamiseks tuleks kaotada otsusega 2012/21/EL kehtestatud aruandekohustused. Samuti tuleks lihtsustamise eesmärgil kaotada kohustus viidata ülesande andmise aktis kõnealusele otsusele. Et tagada üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise eest makstava hüvitisega seoses küllaldasel tasemel läbipaistvus, tuleks kohandada otsusega 2012/21/EL kehtestatud läbipaistvusnõudeid. Seoses üksikabi andmist puudutava teabe avaldamisega tuleks kehtestada piirmäärad, mille ületamise korral võib avaldamist pidada abisummat silmas pidades proportsionaalseks.
- (44) Eelneva teavitamise nõudest vabastamine teatavate üldist majandushuvi pakkuvate teenuste puhul ei tohiks võtta liikmesriikidelt võimalust teavitada konkreetsest abimeetmest. Sellise teavitamise korral või kui komisjon hindab konkreetse abimeetme kokkusobivust kaebuse alusel või *ex officio*, peaks komisjon hindama, kas vastavad tingimused on täidetud. Kui need ei ole täidetud, tuleks meetet hinnata kooskõlas põhimõtetega, mis on esitatud komisjoni teatistes avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi raamistiku kohta ⁽²⁰⁾.
- (45) Käesolevat otsust tuleks kohaldada, ilma et see piiraks komisjoni direktiivi 2006/111/EÜ ⁽²¹⁾ sätete kohaldamist.
- (46) Käesolevat otsust tuleks kohaldada, ilma et see piiraks konkurentsi käsitlevate liidu sätete, eelkõige aluslepingu artiklite 101 ja 102 kohaldamist.
- (47) Käesolevat otsust tuleks kohaldada, ilma et see piiraks riigihankeid käsitlevate liidu sätete kohaldamist.
- (48) Käesolevat otsust tuleks kohaldada, ilma et see piiraks liidu valdkondlike õigusaktidega avaliku teenindamise kohustuste kohta ette nähtud rangemate sätete kohaldamist.

⁽²⁰⁾ Komisjoni teatis „Euroopa Liidu raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena“ (ELT C 8, 11.1.2012, lk 15).

⁽²¹⁾ Komisjoni 16. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/111/EÜ liikmesriikide ja riigi osalusega äriühingute vaheliste finantssuhte läbipaistvuse ning teatavate ettevõtjate finantsläbipaistvuse kohta (ELT L 318, 17.11.2006, lk 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/111/oj>).

- (49) Abikavad, mis on kehtestatud enne käesoleva otsuse jõustumist kooskõlas otsusega 2012/21/EL, peaksid olema veel kahe aasta jooksul siseturuga kokkusobivad ja teavitamiskohustusest vabastatud. Abi, mis on kehtestatud enne käesoleva otsuse jõustumist ja mida ei antud kooskõlas otsusega 2012/21/EL, kuid mis täidab käesolevas otsuses esitatud tingimusi, tuleks jätkuvalt käsitada siseturuga kokkusobivana ja see peaks olema teavitamiskohustusest vabastatud. Kuna käesoleva otsusega kehtestatakse uued piiratud mõjuga tingimused üldist majandushuvi pakkuvatele sotsiaalteenustele ja et kaitsta selliste olemasolevate üldist majandushuvi pakkuvate sotsiaalteenuste saajaid, samuti arvestades asjaolu, et selliste üldist majandushuvi pakkuvate teenustega seonduv konkurentsimoonutuste oht on piiratud, peaks ükskõik millise üldist majandushuvi pakkuva sotsiaalteenuse jaoks mõeldud abikava või üksikabi, mis on kehtestatud enne käesoleva otsuse jõustumist ning mis oli siseturuga kokkusobiv ja teavitamiskohustusest vabastatud, olema erandkorras ja õiguskindlusega seotud kaalutlustest tulenevalt jätkuvalt siseturuga kokkusobiv kuni ülesande andmise akti kehtivusaja lõpuni.
- (50) Komisjon peaks käesoleva otsuse vajadust mööda läbi vaatama, võttes arvesse selle rakendamisel saadud kogemusi,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva otsusega määratakse kindlaks tingimused, mille alusel avalike teenuste eest makstava hüvitisena antav riigiabi, mida antakse teatavatele ettevõtjatele, kellele on tehtud ülesandeks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine, on siseturuga kokkusobiv ja vabastatud aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest. Käesolevas otsuses kohaldatakse abisaaja kindlaksmääramisel mõistet „üks ettevõtja“, nagu see on määratletud komisjoni määruse (EL) 2023/2832 artikli 2 lõikes 2.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevas otsuses sätestatud vabastust aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest kohaldatakse sellise riigiabi suhtes, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena ettevõtjatele, kellele on tehtud ülesandeks osutada aluslepingu artikli 106 lõikes 2 osutatud üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid, ja mis kuulub ühte järgmistest kategooriatest:
- a) hüvitis, mis ei ületa 20 miljonit eurot aastas üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest muudes valdkondades kui transport ja transporditaristu, sealhulgas sotsiaalteenused, millele ei ole osutatud punktis c, ja esmatahtsad ravimid;
 - b) hüvitis üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest haiglates, kus pakutakse arstiabi ning olenevalt olukorrast ka hädaabiteenuseid; samal ajal ei piira käesoleva punkti kohaldamist see, kui tegeletakse otseselt põhitegevuse, ennekõike teadusuuringutega seotud tugiteenustega;
 - c) hüvitis sellise üldist majandushuvi pakkuva teenuse eest, mis rahuldab ühiskondlikke vajadusi, nagu arstiabi ja pikaajaline hooldus, lapsehoid, pääs tööturule ja tööellu naasmine ning haavatavate elanikkonnarühmade eest hoolitsemise ja nende sotsiaalne kaasamine, sealhulgas puuetega isikutele suunatud juurdepääsu- ja abitehnoloogia-teenused;
 - d) hüvitis üldist majandushuvi pakkuvate sotsiaaleluruumiteenuste osutamise eest, kui sotsiaaleluruumiteenused vastavad lisas esitatud tingimustele;
 - e) hüvitis üldist majandushuvi pakkuvate taskukohase eluaseme teenuste osutamise eest, kui taskukohase eluaseme teenused vastavad lisas esitatud tingimustele;

- f) hüvitis üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise eest seoses selliste õhu- või meretranspordiühendustega saartele, mille keskmine aastane reisijate arv kahel majandusaastal enne üldist majandushuvi pakkuva teenuse käivitamist ei ületa 300 000 reisijat, ja kui meretranspordiühendus saartele hõlmab kaubavedu, 75 000 jooksvat meetrit kaupu ⁽²²⁾;
- g) hüvitis üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise eest seoses lennujaamade ja sadamatega, mille keskmine aastane reisijate arv kahel majandusaastal enne üldist majandushuvi pakkuva teenuse käivitamist ei ületa lennujaamade puhul 500 000 reisijat ja sadamate puhul 400 000 reisijat või äärepoolseimates piirkondades asuvate sadamate puhul sõltumata keskmisest aastasest reisijate arvust.

2. Kui lõike 1 punktis a osutatud hüvitise summa ülesande täitmise kestuse jooksul muutub, arvutatakse aastane hüvitissumma kogu ülesande täitmise perioodi eri aastatel eeldatavasti makstavate hüvitissummade keskmisena.

Lõike 1 punktis a osutatud aastane piirmäär kehtib ettevõtjale ülesandeks tehtud üldist majandushuvi pakkuva teenuse kaupa. Kui ülesanne on antud mitmele või ühele ettevõtjale mitmes riigis, kehtib hüvitise piirmäär iga sellise liikmesriigi kohta, kus teenust osutatakse.

3. Käesolevat otsust kohaldatakse juhul, kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesanne on ettevõtjale antud ajavahemikuks, mis ei ole pikem kui kümme aastat. Juhul kui ülesanne on antud pikemaks ajaks kui kümme aastat, kehtivad käesoleva otsuse sätted üksnes juhul, kui teenuseosutaja peab tegema märkimisväärsed investeeringuid, mis tuleb amortiseerida pikema ajavahemiku jooksul kooskõlas üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtetega.

4. Kui käesoleva otsuse kohaldamise tingimused ei ole ülesande täitmise kestuse jooksul enam täidetud, tuleb abist aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohaselt teatada.

5. Õhu- ja meretranspordi valdkonnas kohaldatakse käesolevat otsust ainult sellise riigiabi suhtes, mida antakse hüvitisena avalike teenuste osutamise eest ettevõtjatele, kellele on tehtud ülesandeks osutada aluslepingu artikli 106 lõikes 2 osutatud üldist majandushuvi pakkuvat teenust, ning mis vastab määrusele (EÜ) nr 1008/2008, ja kui see on asjakohane, määrusele (EMÜ) nr 3577/92.

6. Käesolevat otsust ei kohaldata sellise riigiabi suhtes, mida antakse hüvitisena avalike teenuste osutamise eest ettevõtjatele maismaatranspordi valdkonnas.

Artikkel 3

Kokkusobivus siseturuga ja teavitamiskohustusest vabastamine

Avaliku teenuse eest makstava hüvitisena antav riigiabi, mis vastab käesolevas otsuses kehtestatud tingimustele, on siseturuga kokkusobiv ja aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest vabastatud, juhul kui riigiabi vastab ka aluslepingust või liidu valdkondlikest õigusaktidest tulenevatele nõuetele.

Artikkel 4

Ülesande andmine

Üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamine tehakse ettevõtjale ülesandeks ühe või mitme aktiga, mille vormi võib määrata iga liikmesriik ise. Selles aktis või nendes aktides on ennekoike esitatud järgmine teave:

- a) avaliku teenindamise kohustuste sisu ja kestus,
- b) asjaomane ettevõtja ja vajaduse korral asjaomane territoorium;
- c) ülesannet andva ametiasutuse poolt ettevõtjale antud ainu- või erioiguste laad;

⁽²²⁾ Kaupade jooksvate meetrite arv näitab aastast transporditud kaubaveokite ja vedukita haagiste rajameetrite hulka. Rajameeter on ühe autotekil märgistatud sõiduraja ühe meetri pikkune lõik.

- d) hüvitusmehhanismi ning hüvitise arvutamise, kontrollimise ja läbivaatamise parameetrite kirjeldus;
- e) ülemääraste hüvitiste maksmise vältimise ja tagasinõudmise kord.

Artikkel 5

Hüvitis

1. Hüvitis ei tohi olla suurem, kui on vajalik selleks, et korvata avaliku teenindamise kohustuse täitmisel kantud netokulud koos mõistliku kasumiga.
2. Netokulud võib arvestada lõikes 3 määratletud kulude ja lõikes 4 määratletud tulude vahena. Teise võimalusena võib neid arvestada vahena avalike teenuste osutamise kohustust täitva ettevõtja netokulude ning avalike teenuste osutamise kohustust mittetäitva sama ettevõtja netokulude või kasumi vahel.
3. Arvesse võetakse kõik üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisel kantud kulud. Need arvutatakse järgmiste üldtunnustatud kuluarvestuspõhimõtete kohaselt:
 - a) kui kõnealuse ettevõtja tegevus piirub üldist majandushuvi pakkuvate teenustega, võib arvesse võtta kõik tema kulud;
 - b) kui ettevõtja tegevus ei piirdu üldist majandushuvi pakkuva teenusega, võetakse arvesse ainult üldist majandushuvi pakkuvate teenustega seotud kulud;
 - c) üldist majandushuvi pakkuvate teenuste kuludeks võib lugeda kõik üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisel kantud otsesed kulud ja asjakohase osa kuludest, mis on üldist majandushuvi pakkuvate teenuste ja muu tegevuse puhul ühised;
 - d) investeeringutega seotud kulusid (sealhulgas taristuinvesteeringud) võib arvesse võtta juhul, kui see on vajalik üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamiseks.
4. Arvesse võetav tulu hõlmab vähemalt kogu üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisest teenitud tulu sõltumata sellest, kas tulu liigitatakse riigiabi aluslepingu artikli 107 tähenduses. Kui kõnealusele ettevõtjale on antud eri- või ainuõigused, mis seonduvad muu kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisega, mille jaoks abi antakse, ja kui nimetatud tegevusest tuleneb mõistlikku kasumi summat ületav kasum või kui ettevõtjal on muid riigi antud eeliseid, tuleb selline kasum või sellised eelised arvestada tema tulu hulka sõltumata sellest, kuidas need aluslepingu artikli 107 kohaselt liigitatakse. Asjaomane liikmesriik võib otsustada, et muust tegevusest kui kõnealuse üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisest tulenev kasum tuleb kas täielikult või osaliselt eraldada üldist majandushuvi pakkuva teenuse rahastamiseks.
5. Kui ettevõtja tegevus hõlmab nii ühe konkreetse või mitme üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamist kui ka muud tegevust, näidatakse ettevõttesiseses raamatupidamises eraldi ära iga üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisega seotud kulud ja laekumised ning muu tegevusega seotud kulud ja laekumised, samuti kulude ja tulude eraldamise parameetrid. Kulud, mis on seotud muu tegevusega kui üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine, hõlmavad kõiki otseseid kulusid, asjakohast osa ühistest kuludest ja piisavat kapitalitulu. Muu tegevusega kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse seotud kulusid ei hüvitata.
6. Liikmesriigid nõuavad asjaomaselt ettevõtjalt kogu ülemäärase hüvitise tagasi.

Artikkel 6

Mõistlik kasum

1. Käesoleva otsuse kohaldamisel käsitatakse mõistliku kasumina kapitali tasuvuse määra, mida keskmine ettevõtja vajab, kui ta kaalub riski taset arvestades, kas osutada kogu ülesande kestuse ajal üldist majandushuvi pakkuvat teenust või mitte. Kapitali tasuvuse määr tähistab sisemist tulumäära, mille ettevõtja teenib investeeritud kapitalilt kogu ülesande kestuse ajal. Riski tase sõltub asjaomasest sektorist, teenuse liigist ja hüvitise iseloomust.

2. Mõistliku kasumi määratlemiseks võib liikmesriik rakendada stimuleerivaid kriteeriume, mis võivad eelkõige olla seotud osutatavate teenuste kvaliteedi ja tootmise tõhususe suurenemisega. Tõhususe suurenemine ei tohi halvendada pakutava teenuse kvaliteeti. Tootlikkuse tõhususe suurendamisega seotud preemiad määratakse tasemel, mis võimaldab neid ettevõtja ja liikmesriigi ja/või kasutajate vahel tasakaalustatult jagada.

3. Käesoleva otsuse kohaldamisel loetakse igal juhul mõistlikuks kapitali tasuvuse määra, mis ei ületa asjaomast intressimäära vahetustehingute intressimäära pluss 100 baaspunkti. Asjaomane intressimäära vahetustehingute intressimäär on selline intressimäära vahetustehingute intressimäär, mille tähtaeg ja vääring vastavad ülesande andmise aktile. Kui üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine ei ole seotud märkimisväärse äri- või lepinguriskiga, eelkõige kui üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamisel tekkivad netokulud hüvitatakse tagantjärele täielikult, ei või mõistlik kasum ületada asjaomast intressimäära vahetustehingute intressimäära pluss 100 baaspunkti suurust preemiat.

4. Kui kapitali tasuvuse määra kasutamine ei ole eriliste asjaolude tõttu asjakohane, võivad liikmesriigid selle kindlaksmääramisel, milline peaks olema mõistlik kasum, kasutada muid kasumi taseme näitajaid, nagu omakapitali keskmine tulusus, kasutatud kapitali tasuvus, varade tootlus või müügitulu. Tasuvus tähistab intressi- ja maksueelset kasumit konkreetsel aastal. Keskmise tasuvuse arvutamisel kasutatakse viite- ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi läbivaatamist käsitlevas komisjoni teatises⁽²³⁾ esitatud diskontotegurit kogu lepingu kehtivusaja jooksul. Sõltumata sellest, milline näitaja valitakse, saab liikmesriik esitada komisjoni nõudmisel tõendid selle kohta, et kasum ei ületa taset, mida vajab keskmine ettevõtja, kui ta kaalub, kas teenust pakkuda või mitte, näiteks viidates konkurentsipõhistel tingimustel sõlmitud samalaadsete lepingute puhul saavutatud tasuvusele.

Artikkel 7

Kontroll ülemäärase hüvitamise üle

1. Liikmesriigid tagavad, et üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise eest antud hüvitis vastab käesolevas otsuses esitatud tingimustele, eelkõige sellele, et ettevõtjale ei maksta hüvitist rohkem, kui on kindlaks määratud kooskõlas artikliga 5. Komisjoni nõudmise korral esindavad liikmesriigid tõendid nõuetelevastavuse kohta. Sel eesmärgil korraldavad liikmesriigid korrapäraseid kontrole, tehes seda vähemalt iga viie aasta järel ülesande täitmise ajal ja selle lõpus.

2. Kui liikmesriik on kehtestanud üldist majandushuvi pakkuva teenuse jaoks kindlal tasemel hüvitise, mille juures on kohasel viisil ennetatud ja arvesse võetud tõhususe suurenemist, mille teenuseosutaja ülesande kestuse ajal tulude ja kulude õige jaotuse ja mõistlike ootuste alusel eelduste kohaselt saavutada võib, piirdub kontroll ülemäärase hüvitamise üle selle kontrollimisega, kas kasumi tase, millele teenusepakkujal on vastavalt ülesande andmise aktile õigus, on ettevaatavalt kaaludes mõistlik.

3. Kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutaja tegevus piirdub sisuliselt selle üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisega, kusjuures võimalik aastane äritulu ei ületa ülesande täitmise kestuse jooksul 5 % aastasest kogutulust, ja teenuseosutajal on juriidiline kohustus reinvesteerida kogu oma kasum sellesse üldist majandushuvi pakkuvasse teenusesse, ei ole järelkontroll ülemäärase hüvitamise puudumises veendumiseks vajalik. Vabastuse kohaldamisel peavad liikmesriigid tagama, et äritulu on üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise suhtes kõrvalise tähtsusega.

4. Kui ettevõtja on saanud hüvitist üle artikli 5 kohaselt kindlaksmääratud summa, nõuavad liikmesriigid asjaomaselt ettevõtjalt, et ta maksaks tagasi kogu ülemääraselt saadud hüvitise. Kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesande täitmise kestel on ette nähtud tulevased hüvitismaksud, ajakohastatakse hüvitise arvutamise parameetrid tuleviku jaoks ja juhul kui ülemäärane hüvitamine ei ületa 10 % keskmise aastase hüvitise summast, võib sellise ülemääraselt saadud hüvitise järgmisest hüvitismaksest maha arvata.

⁽²³⁾ Komisjoni teatis viite- ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi läbivaatamise kohta (ELT C 14, 19.1.2008, lk 6).

*Artikkel 8***Läbipaistvus**

1. Liikmesriigid tagavad, et alates 1. jaanuarist 2028 kantakse teave sellise abi kohta, mille summa ettevõtja ja üldist majandushuvi pakkuva teenuse kohta ületab ülesande täitmise kestuse jooksul miljon eurot, riikliku või liidu tasandi keskregistrisse. Keskregistrisse kantav teave peab sisaldama abisaaja andmeid, riiklikku õiguslikku alust, abisummat, abi andmise kuupäeva, ülesande kestust, abi andvat asutust, abi andmise vahendit ja asjaomast sektorit Euroopa Liidu majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori (NACE klassifikaatori) alusel. Keskregister luuakse sellisena, et üldsusel on lihtne teabega tutvuda ja et samal ajal on tagatud liidu andmekaitsestandardite järgimine, sealhulgas vajaduse korral konkreetsete kannete pseudonüümimise kaudu.
2. Liikmesriigid kannavad lõikes 1 esitatud teabe kõigi asjaomase liikmesriigi ametiasutuste poolt antud abi kohta keskregistrisse 20 tööpäeva jooksul pärast abi andmist. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et tagada keskregistris sisalduvate andmete täpsus.
3. Liikmesriigid säilitavad antud abi kohta registreeritud teavet kümne aasta jooksul pärast abi andmise kuupäeva.
4. Komisjoni kirjaliku taotluse korral esitab asjaomane liikmesriik 20 tööpäeva jooksul või taotluses esitatud pikema tähtaja jooksul komisjonile kogu teabe, mida komisjon peab vajalikuks, et teha kindlaks, kas käesoleva otsuse tingimused on täidetud.

*Artikkel 9***Üleminekusätted**

Käesolevat otsust kohaldatakse üksikabi ja abikavade suhtes järgmiselt

- a) Igasugune abikava, millega alustati enne käesoleva otsuse jõustumist ning mis oli kooskõlas otsusega 2012/21/EL siseturuga kokkusobiv ja teavitamiskohustusest vabastatud, on veel kahe aasta jooksul pärast käesoleva otsuse jõustumist siseturuga kokkusobiv ja teavitamiskohustusest vabastatud.
- b) Igasugune üldist majandushuvi pakkuva sotsiaalteenuse jaoks mõeldud abikava või individuaalne abi, millega alustati enne käesoleva otsuse jõustumist ning mis oli kooskõlas otsusega 2012/21/EL siseturuga kokkusobiv ja teavitamiskohustusest vabastatud, on siseturuga kokkusobiv kuni ülesande andmise akti kehtivusaja lõpuni.
- c) Igasugust abikava või individuaalset abi, millega alustati enne käesoleva otsuse jõustumist ning mis ei olnud kooskõlas otsusega 2012/21/EL siseturuga kokkusobiv ega teavitamiskohustusest vabastatud, kuid mis täidab käesolevas otsuses, eriti artikli 2 lõikes 3 sätestatud tingimusi, käsitatakse siseturuga kokkusobivana ja see on eelneva teavitamise kohustusest vabastatud.

*Artikkel 10***Kehtetuks tunnistamine**

Otsus 2012/21/EL tunnistatakse kehtetuks.

*Artikkel 11***Jõustumine**

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Strasbourg, 16. detsember 2025

Komisjoni nimel

president

Ursula VON DER LEYEN

LISA

1. Käesoleva otsuse kohaldamisel peab üldist majandushuvi pakkuva teenusena käsitatav sotsiaaleluruum vastama järgmistele nõuetele.
 - a. Olema kättesaadav ebasoodsas olukorras olevatele leibkondadele või sotsiaalselt vähemsoodsas olukorras olevatele elanikerühmadele, sealhulgas kodututele, kelle piiratud maksevõime ei luba neil hankida eluaset turutingimustel Selleks et vältida vaesuse koondumist teatud punktidesse, võib üldist majandushuvi pakkuvate sotsiaaleluruumiteenustega olla hõlmatud piiratud määr leibkondi, kes ei ole ebasoodsas olukorras.
 - b. Vastama liikmesriigis kehtivatele minimaalsetele kvaliteedi- ja keskkonnastandarditele ning juurdepääsetavusnõuetele.
 - c. Olema ette nähtud sotsiaaleluruumide jaoks vähemalt 20 aasta pikkuse ajavahemiku jooksul pärast teenuse osutamise alustamist. Liikmesriigid võivad lubada lühemat ajavahemikku, kui see on igati põhjendatud, näiteks juhul kui riigi sekkumine on ajutine. Sellekohane põhjendus tuleb registreerida ja taotluse korral vastavalt artikli 8 lõikele 4 komisjonile esitada.
 Kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutaja tegevus piirub sisuliselt selle üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisega, kusjuures võimalik aastane äritulu ei ületa ülesande täitmise kestuse jooksul 5 % aastast kogutulust, ja teenuseosutajal on juriidiline kohustus reinvesteerida kogu oma kasum sellesse üldist majandushuvi pakkuvasse teenusesse, võidakse ta 20 aasta pikkuse miinimumkestuse järgimise kohustusest vabastada. Vabastuse kohaldamisel peavad liikmesriigid tagama, et äritulu on üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisega seoses kõrvalise tähtsusega.
 - d. Hüvitis üldist majandushuvi pakkuvate sotsiaaleluruumiteenuste eest võib katta investeerimiskulu uuteks ehitisteks, sealhulgas mis puudutab maa omandamist, olemasolevate ehitiste või korterite omandamist nende ümberehitamiseks või renoveerimiseks, olemasolevate korterite või ehitiste (või nende eraldi hoonekomponentide) ümberehitamist või renoveerimist, vastavuse tagamist eakaid või puuetega inimesi puudutavatele juurdepääsetavusnõuetele, vastavuse tagamist keskkonnastandarditele ja kohandamist kliimakerksuse eesmärgil, samuti tegevuskulusid, kui see on teenuse osutamiseks vajalik.
2. Käesoleva otsuse kohaldamisel peab üldist majandushuvi pakkuva teenusena käsitatav taskukohane eluase vastama järgmistele nõuetele.
 - a. Olema kättesaadav leibkondadele, kes ei ole tulenevalt turusuundumustest ja ennekõike turutõrgetest võimalised leidma taskukohastel tingimustel eluaset.
 Eluasemete taskukohasuse mõõtmiseks tuleb kasutada usaldusväärseid näitajaid, nagu üüri ja sissetuleku suhtarv, hüpoteeklaenumakse ja sissetuleku suhtarv, hinna ja sissetuleku suhtarv, liiga suurte eluasemekulude määr või oma elamise ostuks vajalike sissetulekuaastate arv. Energiakulu tuleb käsitada osana eluasemega seotud kogukuludest.
 Liikmesriikide määratletud taskukohaste eluasemete vajadused, samuti kasutatud näitajad ja võrdlusalused tuleb registreerida ning taotluse korral vastavalt artikli 8 lõikele 4 komisjonile esitada.
 Üldist majandushuvi pakkuvat taskukohast eluasemeteenust peavad saama kasutada leibkonnad, kellel on taskukohast eluaset tõeliselt tarvis, eriti arvestades leibkonna sissetulekut ja koosseisu.
 Liikmesriigid peavad tagama, et subsideeritud eluaset kasutatakse taskukohaste eluasemete jaoks.
 - b. Eluasemete hinnad või üürid peavad olema taskukohased ning jääma allapoole turuhinda ja need tuleb kindlaks määrata selliste läbipaistvate kriteeriumide alusel nagu leibkonna sissetulek, turuhinnad ja eluasemepakkujate kantud kulud. Eluaseme- või üürihindade puhul võib arvesse võtta muid eluasemega seotud kulusi, näiteks energiakulu.
 - c. Eluaseme- või üürihindu ei tohi alandada rohkem kui see on vajalik, et tagada taskukohasus sellise eluaseme saamise tingimustele vastavate leibkondade jaoks.
 - d. Vastama liikmesriigis kehtivatele minimaalsetele kvaliteedi- ja keskkonnastandarditele ning juurdepääsetavusnõuetele.
 - e. Olema võrdsel tingimustel avatud kõigile ettevõtjatele, kes on võimalised teenust osutama, sõltumata nende õiguslikust staatusest ja/või sellest, kas tegu avaliku või erasektori firmaga.

- f. Olema ette nähtud taskukohaste eluasemete jaoks vähemalt 20 aasta pikkuse ajavahemiku jooksul pärast teenuse osutamise alustamist. Liikmesriigid võivad lubada lühemat ajavahemikku, kui see on igati põhjendatud, näiteks juhul kui riigi sekkumine on ajutine. Sellekohane põhjendus tuleb registreerida ja taotluse korral vastavalt artikli 8 lõikele 4 komisjonile esitada.
- Kui üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutaja tegevus piirdub sisuliselt selle üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisega, kusjuures võimalik aastane äritulu ei ületa ülesande täitmise kestuse jooksul 5 % aastasest kogutulust, ja teenuseosutajal on juriidiline kohustus reinvesteerida kogu oma kasum sellesse üldist majandushuvi pakkuvasse teenusesse, võidakse ta 20 aasta pikkuse miinimumkestuse järgimise kohustusest vabastada. Vabastuse kohaldamisel peavad liikmesriigid tagama, et äritulu on üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamisega seoses kõrvalise tähtsusega.
- g. Hüvitis üldist majandushuvi pakkuvate taskukohase eluaseme teenuste eest võib katta investeerimiskulu uuteks ehitisteks, sealhulgas mis puudutab maa omandamist, olemasolevate ehitiste või korterite omandamist nende ümberehitamiseks või renoveerimiseks, olemasolevate korterite või ehitiste (või nende eraldi hoonekomponentide) ümberehitamist või renoveerimist, vastavuse tagamist eakaid või puuetega inimesi puudutavatele juurdepääsetavusnõuetele, vastavuse tagamist keskkonnastandarditele ja kohandamist kliimakerksuse eesmärgil, samuti tegevuskulusid, kui see on teenuse osutamiseks vajalik.
-